

NACIONALIZAM

U GA 174. KARMA NEISTINE II, Rudolf Štajner govori o nacionalizmu u predavanju od 06.01.1917, u Dornachu sledeće:

Materijalni napredak je istrčao ispred dobre volje za duhovnim znanjem te je čovečanstvo bilo nadmašeno od ovog materijalnog napretka i svega što sadrži pomoću strasti i nagona u ljudskim dušama. Izvana ovo se nedvosmisleno pokazuje u činjenici da to nisu ideje koje teže prema harmoničnoj koegzistenciji ljudskih bića na Zemlji - drugim rečima - **nisu hrišćanske ideje** - koje su najviše, **već one koje, u krajnjoj neumerenosti, dele čovečanstvo i vode natrag u kulturne periode za koje bi pretpostavili da su davno prevladani. Monstruozna anomalija leži u načinu na koji nacionalizam može tako snažno držati nacije onako kako žive jedne do drugih u devetnaestom stoleću.** To pokazuje da u svom duhovnom razvoju ljudska bića nisu držala korak s materijalnim napretkom.

Kada ljudi napokon počnu prihvatati duhovnu nauku u širem opsegu, ne samo u teoriji već kao ispunjenje njihovih duševnih potreba, tada će, iz potrebe, doći do drugačijih koncepata. A takvi drugačiji koncepti će im pomoći da shvate stvari koje nije moguće shvatiti materijalističkim razmišljanjem kao što je to sada. Neke stvari se mogu shvatiti samo na osnovu odgovarajućih ideja.. Ali kao i sve drugo, ideje moraju da žive da bi rasle, što znači da trebaju tlo u kome mogu da cvetaju. A tlo u kome ideje mogu da cvetaju nije ništa drugo do sklonost duše pripremljene duhovnom naukom. Ako bi materijalistički napredak nastavio razvoj duž linija devetnaestog veka, ljudi bi rasli sve siromašniji u idejama. Jednostavno rečeno: Ideje pogodne za razumevanje sveta ne bi dolazile ljudima. Svaka misao koju bi mogli da imamo o svetu mogla bi biti stimulirana jedino pomoću eksperimenata, ili onim što mogu da vide vlastitim očima. Moderno insistiranje na eksperimentima nije ništa drugo do nedostatak ideja. Ako bi se sadašnji trend nastavio, čovečanstvo bi raslo sve siromašnije u idejama. Ali pošto je izvestan intenzitet duhovnog života neophodan, pošto **ljudska bića moraju da razviju određeni stupanj intenziteta u određenim impulsima, oni će morati da**

otkriju ove impulse u drugim izvorima ako ih ne mogu naći u supstanci ideja.

Kada je postojalo **doba prepuno ideja**, doba kada su originalne ideje cvetale? Možete da kažete da je posebno karakteristično i plodno doba bio period koji se proteže od Lessinga do nemačkog romantizma, do Novalisa, ili čak do filozofskih idealista, među koje možemo da ubrojimo Schopenhauera s dodatkom Hegela i Schellinga, kao i oni koje sam citirao u mojoj knjizi Misterij Čoveka kao filozofe koji su odzvanjali univerzalnom rezonancijom koja je otada izumrla za vreme doba materijalizma. Tada je stvarno bilo obilje ideja. Otuda prezir s kojim se gleda to vreme!

Pogledajte ga, tako bogato i bremenito idejama, ideje koje traže proniknuti u prirodu i evoluciju čovečanstva kroz istoriju! Danas mi prikupljamo ideje o ljudskoj evoluciji iz duhovnog sveta, o različitim post-atlanskim periodima i impulsima koji im pripadaju, znanje koje može pristajati jedino današnjem dobu.

Još samo pogledajte kako je ovo blizu onoj plodnoj ideji iznetoj od Schellinga, Hegela, Novalisa, Franc von Baadera - iako je nastala s Jakobom Bohmeom. Oni su rekli da je ljudska evolucija prošla period istorije - ovo je bilo onoliko koliko su mogli da vide bez pomoći duhovne nauke - prvi period istorije u kojem je vladao princip Bog Otac. Ovo je bio period karakteriziran u Bibliji s Starim zavetom i paganskim religijama. Nazvali su ga Doba Oca.

Onda je sledilo Doba Sina, za vreme kojeg je ideja o Misteriju na Golgoti postala ugrađena u čovečanstvo. Konačno, kao ideal za budućnost, videli su Doba Duha, Svetog Duha, kojeg su takođe nazvali Dobom Jovana, jer su verovali da se do tada neće realizovati veliki impulsi Jovana evanđelista.

Kako je beskonačno značajna ovakva ideja, u upoređenju s napuštenim, besplodnim govorom o ljudskoj evoluciji, što nije ništa osim apstraktne ideje, u kojoj je ono što je došlo posle dodano na ono što je bilo pre kao još jedna veza u lancu. Kako je duboka u uporedbi s tim Schellingova „teozofija“ koju je on razvio od Jakoba Bohmea! Ova „teozofija“ od Schellinga postiže tako visoke visine da, u uporedbi, kasnije misli teologa predstavljaju korak nazad. Schelling krči svoj put direktno do realizacije da ono što je bitno u hrišćanstvu nije u tolikoj meri njegova doktrina.

Ova doktrina je uhvaćena od moderne napredne tehnologije kao da Isus Hrist nije bio više od učitelja. Ono što je bitno za Schellinga nije doktrina, već činjenica Misterija na Golgoti. Moramo da gledamo na činjenicu Misterija na Golgoti, činjenicu života, smrti, i uskrsnuća Isusa Hrista.

Na sličan način mogli bi da citiramo mnoge vrhunske, dalekosežne ideje proizašle u to vreme. S čime je povezano postojanje ovakvih dalekosežnih ideja? Oni koji su bili inspirisani ovakvim idejama imaju nešto zajedničko: Oni nisu uskogrudni nacionalisti. Njihovo stajalište nekog koga bi nazvali „građaninom sveta“. Neznam da li se ovo može danas razumeti, kada su toliki izrazi postali prazne faze. Koliko udaljeno od svega uskogrudno nacionalističkog je delo kao što je Geteov Faust! Nije bitno koje je njegovo poreklo. Naravno Faust može proizaći samo iz kulture Centralne Evrope. Ali u obliku koji je dosegnut kao pesnički rad u rukama Getea bilo bi apsurdno pitati Fausta da vam pokaže rodni list. Ipak ova apsurdnost je stvarno postala stvarnost, činjenica, u naše vreme. Sve što se danas događa je, fundamentalno, jednostavno poricanje visina koje je čovečanstvo jednom dosegnulo u takvom delu kao što je Geteov Faust. Ipak nam ovakvo delo pokazuje da čovečanstvo može da napreduje dalje nego što je to danas slučaj, ili zaista nego što će to biti slučaj u bliskoj budućnosti.

Rekao sam vam, međutim, da ljudska duša treba određeni stepen intenziteta u svojim impulsima. Ako ne može da dosegne do ideja, uzeće ovaj intenzitet od bilo kuda, od opskurnih, nesvesnih duševnih snaga, od snaga koje jure iz duha krvi. **Fundamentalno, nacionalizam je ništa drugo nego posledica nedostatka ideja.**

Na drugom mestu u tekstu Rudolf Štajner kaže:

Ta bezopasna nacionalna himna **Deutschland, Deutschland uber alles**, koja ako se potrudite da pročitate nekoliko sledećih linija, ne govori ni o čemu drugom osim o **voljenju domovine iznad svega drugog** - jer se samo navode različiti delovi domovine - je napravljena nečim krajnje grotesknim.

Jer kakav bi značaj ove duhovne nauke bio za nas ako stvarno ne bismo mogli da nadmašimo stav koji danas prevladava u celoj Evropi kod ljudi koji govore o nacionalnim aspiracijama.

Unutar Društva koje služi antropozofskoj duhovnoj nauci **niko ne treba da postane neverni sin svoje nacije, ili da poriče bilo što, što ne bi trebalo da se poriče jer je čvrsto združen s određenom nacijom kao rezultat karme.**

Oni koji veruju da govorim ove stvari iz bilo kakvih nacionalističkih osećaja, jednostavno me ne razumeju.

Moguće je citirati neke pasuse koji se odnose na opštu humanost, čak iako ih pisac piše iz nacionalnog duha za svoju vlastitu naciju.

Naravno da se određene situacije ne mogu da prosude ako nam neke stvari nisu poznate, a prosudbe rođene iz ignorancije, o celim nacijama, rade na najstrašnji način. Danas je mnogo toga rođeno iz ignorancije. To je, u stvari, uzrokovano tom crnom magijom - tako sam je opisao i u jednoj drugoj prilici - danas poznatoj kao **novinarstvo. To je vrsta crne magije**, i postoji izvesna istina u načinu na koji je narodna legenda osećala pronalazak umetnosti tiskanja - sa svim mogućnostima koja otvara - crnim magovima.

Treća mogućnost interveniranja u naše biće je dana, jer čak i s normalnim radom zajedno viših komponenti s sastavom ganglija, moguće je za zračni element i sve povezano s njim da ima efekta na nas. Ovo se događa u procesu disanja. To je veoma komplicirano, i varira u zavisnosti od toga gde dišemo, koliko ima kiseonika, koliko vlage, koliko sunčeve topline je u vazduhu i tako dalje. To je hijerarhija arhandelja, koji rade na nama preko vazdušnog elementa. I sve što radi u nama od hijerarhije arhandela - i kod onih koji se razvijaju normalno i onih koji su zaostali - radi preko sastava ganglija. To je također i ruta po kojoj rade duhovi naroda, jer oni pripadaju hijerarhiji arhandelja. **Rad duhova naroda u ljudskom biću ima svoj efekat kroz organe koji su povezani s sastavom ganglija (to je nervni sastav, sastav ganglija, sastav solarnog pleksusa). To je zašto je nacionalnost nešto toliko udaljeno od svesti, nešto što radi na ovakav demonski način.** I zbog razloga koje sam naznačio to je toliko povezano s ovim u vezi lokaliteta. Jer lokalitet, lokalna klima, toliko je blisko

povezana s radom hijerarhije arhandelja mnogo više nego to možete da zamislite. Klima nije ništa drugo nego ono što radi na ljudskom biću preko vazduha.

Dakle vidite da opisujući sastav ganglija naznačujemo kako impulsi svega što pripada duši naroda rade u čovekovom nesvesnom. Sada ćete da razumete i zašto je, više nego što bi mogli da pomislite, pripadanje određenoj naciji povezano s određenim karakteristikama koje su u vezi s sastavom ganglija.

Više nego što bi neko mislio, **problem nacionalnosti treba da se gleda u odnosu na problem seksualnosti**. Pripadanje naciji ima istu organsku osnovu - sastav ganglija - kao seksualni element.

Sasvim izvana ovo možete da razumete kada se setite da pripadate naciji rođenjem, to jest, vaše se telo razvija unutar onog od majke koja pripada određenoj naciji. Ovo samo po sebi stvara vezu.

Dakle vidite koji podzemni duševni temelji povezuju problem nacionalnosti s problemom seksualnosti. To je zašto se ta dva impulsa u životu manifestuju na tako povezane načine.

Ako su vam oči otvorene prema životu videćete ogromnu količinu sličnosti između načina na koji se ljudi ponašaju u erotskom smislu i načina na koji pokazuju svoju povezanost s nacionalnošću.

Ne govorim ni za ni protiv ijedne od ovih stvari, ali su činjenice onakve kako sam opisao. **Uzbuđenje nacionalističke vrste**, koje posebno jako radi u nesvesnom ako nije podignuto u Ja-svest čineći to pitanjem karme kako sam opisao neki dan, **veoma je slično seksualnom uzbuđenju**. Nije dobro da se glanca preko ovih stvari čineći da su emocionalne iluzije i čežnje nacionalnih osećaja plemenite, dok seksualni osećaju to nisu. Jer su činjenice onakve kako sam vam opisao.

Tekst priredio
Mr Đorđe Savić
Pančevo, 2018